

Justitiedepartementet

Polisenheten

Överläggning med Justitieutskottet den 2 februari 2016

Dagordningspunkt 1

Rubrik: Förslag till revidering av EU:s skjutvapendirektiv

Dokument:

14422/15 GENVAL 60 JAI 903 etc.

Fakta-PM från Justitiedepartementet 2015/16:FPM24

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: –

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: information till Justitieutskottet den 8 december 2015.

Bakgrund

Den 18 november 2015 antog kommissionen dels sin kommissionsförordning om avaktivering, dels ett förslag till revidering av EU:s vapendirektiv. Den 4 december antog kommissionen också en EU-handlingsplan om bekämpning av illegala skjutvapen och sprängämnen. Direktivet reglerar privatpersoners förvärv och innehav av skjutvapen men omfattar inte statliga vapen, t.ex. för polis och militär. Direktivet delar in skjutvapen i fyra kategorier, (A) Förbjudna, (B) Tillstånds-pliktiga, (C) Anmälningsskyldiga och (D) Övriga vapen. Utkastet innehåller förslag till en rad skärpningar i förhållande till nuvarande direktiv t.ex;

- Den nuvarande möjligheten att i undantagsfall bevilja tillstånd för helautomatiska skjutvapen (kategori A) stryks.
- Vissa halvautomatiska skjutvapen förs över från kategori B.7 till kategori A och förbjuds därmed.
- Förbättrat informationsutbyte med upprättande av nationella vapenregister som kan kommunicera på EU-nivå.
- Ett EU-system för märkning av alla vapen ska inrättas.

- Direktivet ska även omfatta larm-, start-, signal- och akustiska vapen.
- Distanshandel mellan privatpersoner begränsas.
- Det föreslås att licenser ska bli tidsbegränsade samt obligatorisk läkarundersökning av nya licensinnehavare.

Direktivförslaget presenterades för första gången av kommissionen i rådsarbetsgrupp den 26 november 2015, varvid medlemsstaterna framförde sina första preliminära synpunkter. Mottagandet var generellt positivt, även om man redan vid detta tillfälle aviserade en rad nationella problem. Dessutom sades genomförandetiden (tre månader efter antagande) vara orealistiskt kort. Frågan har därefter förhandlats i rådsarbetsgrupp den 18 december 2015 och 25 januari 2016 varvid en första läsning genomförts.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har angett artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som rättslig grund för förslaget. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294 i EUF-fördraget), vilket innebär att det krävs kvalificerad majoritet i rådet och Europaparlamentets godkännande för att anta förslaget till direktiv.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar generellt att kommissionen lagt fram ett förslag till reviderat EU-direktiv om skjutvapen. Skjutvapen har under senare år kommit till användning i allt fler terrorattentat och andra grova våldsbrott. Enligt Eurostat har fler än 10 000 personer dödats av skjutvapen inom EU under den senaste 10-årsperioden.

Det är viktigt att de regler som antas inte blir onödigtvis betungande eller begränsande för enskilda tillståndshavare, för kulturhistoriska intressen eller för nationella försvars- och säkerhetsintressen, samtidigt som en hög säkerhetsnivå upprätthålls. Regeringen anser t.ex. att det är viktigt att de nuvarande möjligheterna att öva för de frivilliga försvarsorganisationerna inte inskränks.

För vissa särskilt farliga vapentyper som erfarenhetsmässigt kommit till användning vid terrorattentat och andra grova våldsbrott, t.ex. helautomatiska vapen och vapen som till sitt funktionssätt liknar eller kan modifieras till att bli helautomatiska vapen, bör särskilda kontrollnivåer gälla. Detsamma bör gälla för vapen som genom sin

utformning, stor magasinskapacitet, tekniska tillbehör eller på annat sätt är ägnade för strid snarare än för jakt.

Beträffande halvautomatiska vapen avsedda för jakt gäller enligt Naturvårdsverkets föreskrifter att de ska ha en begränsad magasinskapacitet om högst fem patroner för kulgevär och högst två patroner för hagelgevär. Polisen har sedan ett antal år tillämpat denna restriktiva praxis i sin tillståndsgivning. Mot bakgrund av det anser regeringen att dessa vapen avsedda för jakt inte bör förbjudas och alltså inte placeras i kategori B.7.

När det gäller förslagen om 18 års åldersgräns för innehav, generell tidsbegränsning om fem år för tillstånd, obligatoriska läkarundersökningar och privatpersoners distanshandel med skjutvapen anser regeringen att förslagen går för långt. Det måste för var och en av dessa punkter även i fortsättningen finnas ett rimligt flexibelt regelverk som tar hänsyn till enskilda behov samtidigt som en hög säkerhetsnivå upprätthålls. Nya begränsningar bör införas endast i den mån de innebär en konkret säkerhetshöjande nytta.

Sverige har stränga regler för förvaring och transport av skjutvapen. Därigenom begränsas antalet stulna och förkomna vapen. Med stränga förvaringsregler finns det utrymme för att göra det övriga regelverket mer flexibelt och behovsanpassat. Regeringen har presenterat förslag om införande av minimiregler för förvaring av skjutvapen inom EU.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte presenterat sitt förslag. Enligt den preliminära planeringen kommer parlamentets förslag att presenteras i början av sommaren 2016.

Förslaget

Förslaget har redovisats i FaktaPM 2015:16/FPM24 som överlämnades till riksdagen den 23 december 2015. Av FaktaPM framgår förslagets huvudsakliga innehåll, vilka svenska regler som gäller och vilka effekter förslaget kan ha på dessa samt vilka eventuella ekonomiska konsekvenser som det kan medföra.